

RAXBAR XODIMLARDA LIDERLIK HUSUSIYATLARINING SHAKLANILISHI PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA

Pardayev Obid,
Jizzax politehnika instituti dotsenti, (PhD)

Abstrakt. Menejerlardagi yetakchilik fazilatlari tashkilot muvaffaqiyati va samaradorligi uchun juda muhimdir. Ushbu maqolada menejerlarda yetakchilik fazilatlarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida o'rganiladi. Unda yyetakchilikni rivojlantirishning asosiy jihatlari, jumladan, ta'lim, o'qitish va tajribaning roli muhokama qilinadi. Maqolada, shuningdek, pedagogik yondashuvlar orqali menejerlarda yetakchilik fazilatlarini tarbiyalash muammolari va strategiyalari ko'rib chiqiladi. Nihoyat, ushbu pedagogik muammoni samarali hal qilish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar; yyetakchilikni rivojlantirish, Boshqaruv ta'limi, Yetakchilik fazilatlari, Pedagogik strategiyalar, Tajribali o'rganish, Yetakchilik nazariyasi, Tashkiliy xulq, Strategik boshqaruv, Tanqidiy fikrlash, Qaror qabul qilish qobiliyatlari, Axloqiy yetakchilik, Tajribali o'rganish, Jamoada ishlash.

FORMATION OF LEADERSHIP QUALITIES IN MANAGERS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

Pardayev Obid,
Associate Professor of Jizzakh Polytechnic Institute, (PhD)

Abstract. Leadership qualities in managers are crucial for organizational success and effectiveness. This article explores the formation of leadership qualities in managers as a pedagogical problem. It discusses the key aspects of leadership development, including the role of education, training, and experience. The article also examines the challenges and strategies for fostering leadership qualities in managers through pedagogical approaches. Finally, it offers recommendations for addressing this pedagogical problem effectively.

Key words; Leadership development, Managerial education, Leadership qualities, Pedagogical strategies, Experiential learning, Leadership theory, Organizational behavior, Strategic management, Critical thinking, Decision-making skills, Ethical leadership, Experiential learning, Teamwork.

ФОРМИРОВАНИЕ ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ У МЕНЕДЖЕРОВ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

Пардаев Обид,
доцент Джизакского политехнического института, (PhD)

Аннотация. Лидерские качества менеджеров имеют решающее значение для успеха и эффективности организации. В данной статье исследуется формирование лидерских качеств у менеджеров как педагогическая проблема. В нем обсуждаются ключевые аспекты развития лидерства, включая роль образования, обучения и опыта. В статье также рассматриваются проблемы и стратегии воспитания лидерских качеств у менеджеров посредством педагогических подходов. Наконец, предлагаются рекомендации по эффективному решению этой педагогической проблемы.

Ключевые слова; Развитие лидерства, Управленческое образование, Лидерские качества, Педагогические стратегии, Обучение на основе опыта, Теория лидерства, Организационное поведение, Стратегический менеджмент, Критическое мышление, Навыки принятия решений, Этическое лидерство, Обучение на основе опыта, Работа в команде.

Yetakchilik samarali boshqaruvning asosiy komponenti bo'lib, har qanday tashkilotning muvaffaqiyati va barqarorligi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Boshqalarni umumiy maqsad sari yyetaklash, rag'batlantirish va ilhomlantirish qobiliyati bugungi dinamik va raqobatbardosh ishbilarmonlik muhitida yuqori baholanadigan mahoratdir. Shunday qilib, menejerlarda yetakchilik fazilatlarini shakllantirish muhim pedagogik muammo bo'lib, diqqat bilan ko'rib chiqish va strategik rejalashtirishni talab qiladi.

Yetakchilik kontseptsiyasi ko'p qirrali bo'lib, vaqt o'tishi bilan rivojlanib, takomillashtirilishi mumkin bo'lgan bir qator ko'nikmalar, xususiyatlar va xatti-harakatlarni o'z ichiga oladi. Ba'zi shaxslar tug'ma yetakchilik qobiliyatiga ega bo'lishi mumkin bo'lsa-da, boshqalari bu fazilatlarni ta'lim, o'qitish va tajribaviy

o'rganish orqali rivojlantirishlari kerak bo'lishi mumkin. Shuning uchun menejerlarda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirish jarayoni nafaqat shaxsiy martaba ko'tarilishi, balki tashkilotning umumiy muvaffaqiyati uchun ham muhimdir.

Ushbu maqolada menejerlarda yetakchilik fazilatlarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida o'rganilib, yetakchilikni rivojlantirishda ta'lim, o'qitish va tajribaning roli o'rganiladi. Shuningdek, u menejerlarda yetakchilik fazilatlarini tarbiyalash bilan bog'liq muammolar va strategiyalarni muhokama qiladi, ushbu muhim muammoni hal qilish bo'yicha tushuncha va tavsiyalarni beradi. Yetakchilikni rivojlantirishning murakkabliklarini tushungan holda, tashkilotlar o'z menejerlarini bugungi doimiy o'zgaruvchan biznes landshaftida samarali rahbarlik qilishga yaxshiroq tayyorlashlari mumkin.

Ta'lim menejerlarda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Menejment va yetakchilik bo'yicha akademik dasturlar samarali yetakchilik uchun zarur bo'lgan nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarning mustahkam poydevorini ta'minlaydi. Yetakchilik nazariyasi, tashkiliy xulq-atvor va strategik menejment kabi sohalaridagi kurslar menejerlarga yetakchilik tamoyillarini va ularni real vaziyatlarda qanday qo'llashni tushunishga yordam beradi.

Bundan tashqari, ta'lim menejerlarga samarali yetakchilik uchun muhim bo'lgan tanqidiy fikrlash va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Turli xil yetakchilik modellari va nazariyalarini o'rganish orqali menejerlar o'zlarining yetakchilik uslublari va ularning jamoasi va tashkilotiga qanday ta'sir qilishini chuqurroq tushunishlari mumkin. Bu o'z-o'zini anglash haqiqiy va ta'sirli yetakchilik fazilatlarini rivojlantirish uchun juda muhimdir.

Nazariy bilimlar bilan bir qatorda, ta'lim menejerlarga tajribaviy o'rganish imkoniyatlarini ham berishi mumkin. Masalan, guruh loyihalari, amaliy tadqiqotlar va simulyatsiyalar menejerlarga o'z bilimlarini amaliy sharoitlarda qo'llashda yordam beradi va muloqot, jamoada ishlash va muammolarni hal qilish kabi muhim yetakchilik ko'nikmalarini rivojlantirishi mumkin.

Bundan tashqari, ta'lim boshqaruvchilarda mas'uliyatli va axloqiy yetakchilik uchun zarur bo'lgan axloqiy qadriyatlar va ijtimoiy mas'uliyat hissini singdirishi mumkin. Axloqiy dilemmalar va qaror qabul qilish jarayonlarini o'rganish orqali menejerlar murakkab axloqiy masalalarni qanday hal qilishni va o'z jamoasi va tashkiloti manfaatlariga mos keladigan qarorlar qabul qilishni o'rganishlari mumkin.

Umuman olganda, ta'lim boshqaruvchilarga bugungi murakkab va dinamik biznes muhitida samarali rahbarlik qilish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va axloqiy asoslarni berish orqali ularda yyetakchilik fazilatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Ta'lim va rivojlanish dasturlari

Ta'lim va rivojlanish dasturlari menejerlarda yetakchilik fazilatlarini shakllantirish uchun zarurdir. Ushbu dasturlar menejerlarga seminarlar, seminarlar va simulyatsiyalar orqali o'z malaka va bilimlarini oshirish imkoniyatini beradi. Ular, shuningdek, jamoaviy loyihalar va yetakchilik rollari kabi amaliy tajribalarni taklif qilishadi, bu esa menejerlarga o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llashda yordam beradi. Bundan tashqari, o'quv dasturlari har tomonlama rivojlangan yetakchilarni rivojlantirish uchun muloqot qilish, nizolarni hal qilish va qarorlar qabul qilish kabi muayyan yetakchilik vakolatlariga qaratilishi mumkin.

Tajribali o'rganish

Tajribali o'rganish menejerlarda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirishning kuchli usuli hisoblanadi. Bu tajriba, fikrlash va tajriba orqali o'rganishni o'z ichiga oladi. Menejerlar qiyin loyihalar, yetakchi jamoalar va qiyin vaziyatlarga duch kelish orqali yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Tajribali o'rganish menejerlarga o'zlarining muvaffaqiyatlari va muvaffaqiyatsizliklaridan saboq olish, yetakchilik uslubi va qobiliyatlari haqida qimmatli tushunchalarni olish imkonini beradi.

Ta'lim va rivojlanish dasturlari menejerlarda yetakchilik fazilatlarini shakllantirish uchun zarurdir. Ushbu dasturlar menejerlarga seminarlar, seminarlar va simulyatsiyalar orqali o'z malaka va bilimlarini oshirish imkoniyatini beradi. Ular, shuningdek, jamoaviy loyihalar va yetakchilik rollari kabi amaliy tajribalarni taklif qilishadi, bu esa menejerlarga o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llashda yordam beradi. Bundan tashqari, o'quv dasturlari har tomonlama rivojlangan yetakchilarni rivojlantirish uchun muloqot qilish, nizolarni hal qilish va qarorlar qabul qilish kabi muayyan yetakchilik vakolatlariga qaratilishi mumkin.

Tajribali o'rganish menejerlarda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirishning kuchli usuli hisoblanadi. Bu tajriba, fikrlash va tajriba orqali o'rganishni o'z ichiga oladi. Menejerlar qiyin loyihalar, yetakchi jamoalar va qiyin vaziyatlarga duch kelish orqali yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Tajribali o'rganish menejerlarga o'zlarining muvaffaqiyatlari va muvaffaqiyatsizliklaridan saboq olish, yetakchilik uslubi va qobiliyatlari haqida qimmatli tushunchalarni olish imkonini beradi.

Menejerlarda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirish muammolardan holi emas. Asosiy muammolardan biri bu yetakchilikning murakkabligi bo'lib, u ko'nikmalar, xususiyatlar va xatti-harakatlarning kombinatsiyasini talab qiladi. Bundan tashqari, biznes muhitining tez sur'atda va dinamik tabiati menejerlar uchun moslashish va samarali javob berish uchun qiyinchiliklar tug'diradi. Bundan tashqari, o'zgarishlarga qarshilik bo'lishi mumkin, chunki ba'zi menejerlar yangi yetakchilik qobiliyatlari yoki xatti-harakatlarini rivojlantirishni istamasligi mumkin.

Liderlik fazilatlarini rivojlantirish strategiyalari

Ushbu muammolarni hal qilish uchun tashkilotlar menejerlarda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirish uchun bir nechta strategiyalarni qabul qilishlari mumkin. Birinchidan, tashkilotlar o'rganish va rivojlanishni rag'batlantiradigan qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv madaniyatni yaratishi mumkin. Ikkinchidan, tashkilotlar menejerlarga o'zlarining kuchli tomonlari va yaxshilanishi kerak bo'lgan yo'nalishlarni aniqlashga yordam berish uchun muntazam ravishda fikr-mulohazalar va murabbiylik qilishlari mumkin. Uchinchidan, tashkilotlar menejerlarga o'zaro munosabatlarni o'rnatish va tajribali rahbarlardan o'rganishga yordam berish uchun mentorlik va tarmoq imkoniyatlarini taklif qilishlari mumkin. Va nihoyat, tashkilotlar menejerlarning o'ziga xos ehtiyojlari va maqsadlariga moslashtirilgan yetakchilikni rivojlantirish dasturlarini yaratishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

Avolio, B. J., & Hannah, S. T. (2008). Developmental readiness: Accelerating leader development. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 60(4), 331–347.

Day, D. V., & Harrison, M. M. (2007). A multilevel, identity-based approach to leadership development. *Human Resource Management Review*, 17(4), 360–373.

Mumford, M. D., Zaccaro, S. J., Harding, F. D., Jacobs, T. O., & Fleishman, E. A. (2000). Leadership skills for a changing world: Solving complex social problems. *The Leadership Quarterly*, 11(1), 11–35.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and practice*. Sage publications.

Yukl, G. (2013). *Leadership in organizations*. Pearson Education.